

TARKUSED, TUNDMUSED & KOGEMUSED Hiinast

tekst & fotod **Siret ja Janno Seeder***

Lahke südamega inimene armastab reisida, ütleb Hiina vanasõna. Reisides tunnetame selgemalt oma piire, oskusi ja võimalusi ning õpime vahet tegema olulisel ja ebaolulisel. Aegade alguse riigis Hiinas koged seda tänu koha eripärale ja energiale eriliselt.

Hua Shan oli reisi kõrgeim mägi, mille nõlvadel asub sadu templeid.

REIS – TEEKOND ISEENDASSE

Feng shui kaheksa bagua filosoofiast lähtuvalt esindab inimese üht kaheksast eluvaldkonnast reise, abilisi, õpetajaid ja seda kutsub Taeva tsooniks. Reisimine on osa sellest, kuidas sa kujundad arusaamu isendast ja maailmast enda ümber. See on parim viis õppida, olles avatud ja uudishimulik. Samas võib reisimise kaudu saada aimu oma kõige suuremast väärtusest – kodust, sest kodus koduigatsust ei teki.

Reis on seega parim õpetaja, parim abivahend iseenda mõistmiseks ja arendamiseks. Tegemist on ainsa eluvaldkonnaga, mis ei asu inimese sees, vaid väljaspool, kuid teel olles jõuab igaüks isendasse. Seega on reisimine abivahend eneseavastamise, -tunnetamise ja -kogemise teel. Ja mis saab veel parem olla, kui avastada selle käigus suurepäraselt maailma.

* SIRET JA JANNO SEEDER ON FENG SHUI NÕUSTAJAD JA KOOLITAJAD, KES ON VÄLJA ANDNUD VIIS RAAMATUT.

Reis on kulgeja teekond isendasse, mille käigus toimub olemasolevate teadmiste kinnitamine ja äratundmine, millega omakorda kaasneb senikasutamata potentsiaali kasutuselevõtmine. Ja viimasega kaasneb tõeline rahulolu isendast. Seda kõike oleme meie koos reisikaaslastega oma Hiina avastamise reisidel üha uuesti ja uuesti kogenud.

NÄE, TUNNE, NAUDI

Ükskõik kui pilvine on Taevas praegu – küll tuleb tuul ja puhub taeva selgeks. Seepärast ära võta reisile kaasa mure-, asjade- või mõttejääkuse koormat. On ju loomulik, et õppimise teel kohtame takistusi, kuid neist õppides või nendega kohandudes, mitte muretsedes, liigume me edasi. Ja jätkub põnev kulgemine teel, ajas, tunnetes ning isendas. Kuid meie armastame muretseda, meil on isegi murelik kõnepruuk (“muretseme asju”) ja loobume seetõttu võimalustest näha, tunda ja nautida.

□ **Esimene hirm:** Hiina on kommunistlik riik. Tõepoolest Hiinas on võimul kommunistlik partei, mis oma olemuselt küll kommunistlik, kuid käitumislaadilt pigem kapitalistlik. Oluline on inimeste suhtumine. Nad on alati naeratavad, abivalmid, heatahtlikud, kusjuures nõudmata selle eest mingitki tasu. Loomulikult kui raha anda, siis tuleb seda teha salaja, kommunistlikult. Üks kohalik giid esitas kord küsimuse: mis on kõige populaarsem “ism” Hiinas? Selgus, et turism. Pigem küll siseturism, sest näiteks Hiina Rahva-

Song Shan jalamil asuvas Shaolini linnas omandavad teadmisi 50000 kung fu õpilast.

Suits on parim viis oma soovide edastamiseks kõiksusele.

Reis on parim õpetaja, parim abivahend enda mõistmiseks ja arendamiseks.

vabariigi juubeli ajal reisis nädala jooksul üle riigi rohkem kui 260 miljonit inimest. Nad armastavad kulgeda. Hiinamaalased ei muretsse, see ei vii ju edasi. Mis mõtet on pikalt kurvastada või ette muretseda – see ju olukorda ei lahenda. Nuta oma nutt, lase kurbus välja ja mine naeratades edasi, siis antakse sulle uus võimalus.

□ **Teine hirm:** kohalik toit mulle ei sobi. Kel on soov oma kehakaalu söömisega korrigeerida, võiks sõita

Hiina. Toidulaua küllus ja mitmekesisus seal on jahmatav ning kuna proovida võiks kõike, on söögikorrad tõelised gurmaanlikud. Kuna kohaliku tava järgi ei tohi laud ja taldrik kunagi tühjaks jääda, tuuakse toitu vahetpidamata juurde. Kui Tallinna “hiinakates” on peamine söök riis, siis seal me tihti peale riisini ei jõudnudki, sest toiduküllus pakkus tõelist maitseelamust ka kõige konservatiivsele inimesele. Hiinas valitseb põhimõte, et kui toitu hästi valmistada, kõlbab söögiks kõik. Jõudsime kogunisti eksootiliste sitikate ja loomadeni, kuid kohalike peatoiduse hulka need siiski ei kuulu. Niisiis, kui on soov 17 päevaga 3–5 kilogrammi maha võtta, siis sõida Hiina ja söö end vormi.

□ **Kolmas hirm:** inimesed on pealetükkivad. Selline arusaam on välja kujunenud neil, kes on varem reisinud Egiptuses, Türgis, Indias, Tais jne. Meie üllatuseks ei tulnud Hiinas keegi meile midagi jõuliselt pakkuma, varrukast raputama ega hakanud meid jälitama. ▶

Suurte kaljude küljes rippuv õhkõrn tempel sarnaneb kalda-pääsukese pesaga.

◀ Pigem oldi reserveeritud uudishimulikud, seda elukoige väikelinnades, kus me valgenahalisi inimesi ei kohanudki. Imelises Kaifengis olime hotelli esimene valgete grupp ja ületasime sellega uudisekännise, sattudes kohalikku televisiooni. Aeg-ajalt palutakse luba sinuga koos pilti teha, eriti levinud on see pealinnast väljaspool. Nii mõnigi reisikaaslane sai õnnelikult pildistajalt kingituse, sest kohalike seas levib arusaam, et “suurninaga” koos tehtud pilt, mis kodus nähtavale paigutatakse, toob õnne. Jah, just nimelt “suurninad” – ole sa eestlane, ameeriklane või lätlane – sinu ühisnimi on suurnina ja oma nina üle tasub uhke olla, eriti meestel.

HIINAMAA ALGAB PÄRAST PEKINGIT

Et Hiinat ja hiinamaalasi lähemalt tundma õppida, tuleb sõita Pekingist kaugemale. Peking on omaette kultuuriline, poliitiline ja majanduslik nähtus – arenenud ja suursugune linn, mis on külalislahke ning öitsva, idamaale omase

Kohalike seas levib arusaam, et “suurninaga” koos tehtud pilt toob õnne.

teeninduse ja kaasaegse majandusega.

Rongiga pealinnast välja sõites märkad muutust kohe. Ei ole tähtis, kas on räpane või puhas, metsik või korrastatud – sa lihtsalt tajud teistsugust, loomulikku ja lihtsat Hiinamaad. Inimesed muutuvad, linnad saavad meie mõistes tajutavama suuruse (2–7 miljonit). Konfutsiuse sünnilinna Qufu giid teatas häbelikult, et tegemist on väikese külaga, kus elab

natuke üle poole miljoni inimese. Kui me Pekingis lapsi peaaegu ei näinudki, siis Qufu on tõeline nooruse ja õppimise linn. Üle-rahvastatud koolide tänavad rökasid laste häälest ja olid tulvil uudishimu meie suhtes. Seal võis terve öö veeta väljas, suhelda inimestega, tundmata seejuures hirmu. Ainus oht oli temperatuuri kiire muutumine, sest päevasest 25 plusskraadist jäi pärast päikese loojumist järele vaid 10.

Salapärases iidses pealinnas Kaifengis algab elu alles pärast kuut õhtul. Sügisene Kaifeng oma erilises krüsanteemide ilus pakub elamust ka lillevõhikule. Ja meile kui tõelistele kohvinautlejatele pakuti siin reisi parimat kohvi. Tähelepanu köitsid islami linnaosad, kus sai arendada oma müügioskusi. Kes säras seal oma kirgliku kauplemisoskusega, sai selle eest kohalikel lausa kingitusi, sest siinmail on hea kaupleja kõrges hinnas. Kaifengis saad lasta endale ühe ööga ömmelda oma mõõtu-tele vastava esinemisriietuse (kui sa ei vasta kohalikele valmismõõtu-tele), mis tuuakse hommikul juba enne kella kaheksat hotelli. Just väikelinnadest tasub osta või lasta endale ömmelda riideid, soetada ehteid, sest siin ei olda veel turisti heldest käest rikutud.

Ja loomulikult meie lemmiklinn kunagise Siiditee ääres paiknev iidne pealinn Xi'an (Lääne Rahu). Armusime linna ajalukku, kultuuripärandisse, toretsevasse linnamüüri, eri rahvuste koosmõjusse. Tundsime ennast turvaliselt, õnnelike ja oodatuna. Nüüdseks oleme Xi'anis käinud kolm

korda ja alati, kui sinna saabume, tunneme, et jõudsime koju. Kas see on juhus? Mida meie peame juhuseks, näevad hiinlased kui tähtsat sündmust. Kui reisil olles mingisse kohta väga kiindunud või jätab see sulle erilise mälestuse või emotsiooni, siis on sul selle kohaga energeetiline side. Näiteks võib see olla seotud sinu eelmise eluga.

TAEVAST TULEVAD SÕNUMID

Feng shui filosoofias on oluline mõiste kaljul, mäel. Kalju kui meie turvatunde looja ja tahtejõu ning eluenergia hoidja. Mägesid on peetud taevast hoidvaks sammasteks. Paljud idamaised targad on elanud enesearendamise eesmärgil pikki perioode mägede koobastes ja seetõttu on kõik Hiina keisrid pidanud vajalikuks tõusta mägede tippu, et suhelda jumalatega ja saada mandaat valitsemiseks. Ka kaasaegsed hiinlased soovivad vähemalt kord elus käia ära mõne püha mäe tipus.

Sel kevadel tõusime *feng shui*'s (taoismis) tuntud viie elemendi (Maa, Metall, Vesi, Puu ja Tuli) mägede tippu – need on põhjas Heng Shan bei, läänes Hua Shan, lõunas Heng Shan nan, idas Tai Shan ja keskel Song Shan (Shaolin). Viis elementi on kõikjal meie ümber ja meie sees. Läbi rännaku toimus sisemise viie elemendi alateadlik tasakaalustumine, erksamaks muutusid nii meie tajud kui ka tundlikkus. Iga mäe tipus oli üks või mitu taoistlikku templit. See oli teekond, mille käigus toimus hämmastav sisemine areng.

Mägesid võib vallutada jalgsi, kasutades treppe või sõita gondliga.

Õnnelik reisiseltskond maailma serval.

Siin ei olnud oluline vanus ega keheline treenitus, vaid valmisolek meditatiivseks rännakuks ja õige (elu)tempo valimine. Heng Shan bei lummas meid rippuvate tempelitega ja tippu tõusnud said õnnistuse taoistlikult mungalt. Heng Shan nan üllatas troopilise vihma-

Ka kaasaegsed hiinlased tahavad vähemalt kord elus käia ära mõne mäe tipus.

perioodiga. Sürrrealistlik “uitamine” pilvedes, kus tipus ootas meid võimas energeetiline kogemus taoistlikus templis. Suursugusel Hua Shan mäel ajasid eestlased mägede kohalt pilved laiali (vastupidiselt ilmajaama ennustustele). Ka kõige suurem kõrgusekartja tundis end mäe tipus olles vabana ja turvaliselt. Shaolini lähedal asub Song Shan mägi oma põnevate koobaste ja enneolematu vaatega. Meie vääramatu lemmik oli keisrite

Kes loeb, see teab

► Kõik pidustused algavad ja lõpevad suurte paukudega, sest nii hoitakse eemal halvad vaimud ja antakse maailmale teada, et midagi väga head on teoksil. Tänu mürateadlikkusele saime osa mitmest pulmameest.

► Taoismist välja kasvanud *feng shui*'l on mitu tähendust: energiaõpetus, harmooniaõpetus, ravimise viis. Ka vanadel eestlastel oli oma tuule (*feng*) ja vee (*shui*) õpetus..

► Hiinamaal elab 1,4 miljardit inimest, kellest 93% moodustavad hanid ja 7% ehk 100 miljoni hulka kuuluvad 55 väikerahvast.

püha mägi Tai Shan, mille tippu jõudmiseks tuli tõusta rohkem kui 5000 trepiastet.

Neid kogemusi ei saa võrrelda, neid muutusi ja arenguid, mis teekond endaga kaasa tõi, ei ole võimalik kirjeldada. Sa mõistad kulgemise olemust. Tipust orgu, üle vee ja maa alt – selline on ka meie elu: kulgemises, tõusude ja mõõnadega ning sinu eesmärk on olla selles hetkes. Mõnusat kulgemist!